

Achoimre Chleachtais # 3

Dúshlán *Phytophthora*

Ráiteas na faidhbe:

Is galar scriosach é dúchan prátaí déanach a ghortaíonn duilleoga agus tiúbair prátaí agus a chuireann le caillteanais thromchúiseacha i dtáirgeacht agus i gcaighdeán. Braitheann an rialú coinbhinseanúil go mór ar fungicídí, agus níl uirlisí eile éifeachtacha ag córais orgánacha seachas sláinteas agus éagsúlachtaí níos friothseasamhaí. Tá *Phytophthora infestans* ag athrú go tapa—ag forbairt friotachais i gcoinne fungicídí agus ag sárú géinte friotacahais an óstaigh—ag cruthú éagsúlachtaí níos cumasaí agus níos foréire. Tá brú sóisialta agus polasaí ann a éilíonn laghdú 50% ar úsáid lotnaidicídí faoi 2030, in éineacht le haistarraingt comhábhar gníomhach ó tháirgí atá ar fáil, rud a leagann béim ar ghá práinneach le straitéisí bainistíochta inbhuanaithe a laghdaíonn an spleáchas ar cheimicí.

Réiteach:

Straitéis rialaithe lán-chomhtháite bunaithe ar IPM/ICM chun dúchan déanach a bhainistiú go héifeachtach agus le hionchuir cheimiceacha laghdaithe:

Éagsúlacht agus sláintíocht: uainíocht agus ord plandála chun foinsí inoculum atá sa ithir a sheachaint (oospóirí). Bain úsáid as síolta ardchaighdeáin, bain prátaí deonacha go tráthúil agus clúdaigh carnacha/prátaí stóraithe tráthúil. Scrios plandaí ionfhabhtaithe láithreach.

Roghnú Saothróige: roghnaigh éagsúlachtaí/prátaí síl le iliomad géinte frithsheasamhacha, rud a cheadaíonn ionchuir cheimiceacha i bhfad níos ísle.

Bainistíocht ithreach: díriú ar chosc a chur ar fhoinsí inoculum a bhaineann le oospóirí agus le prátaí deonacha.

Monatóireacht agus measúnú: bain úsáid as córais tacaíochta cinntí chun riosca ionfhabhtaithe a thuair, amanna idirghabhála a bharrfheabhsú agus treoir a thabhairt maidir le cinntí bainistíochta.

Rialú dírithe: déan cinnte go gcuirtear cóireálacha ceimiceacha nó bitheolaíocha oiriúnacha i bhfeidhm ach amháin nuair is gá, chun úsáid pesticéanna a íoslaghdaí agus forbairt frithsheasmhach agus nimhneachta a mhoilliú.

Funded by
the European Union

This project has received funding from the European Union's Horizon Europe research and innovation programme. Associated country partners are funded by SERI & UKRI. However, the views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Education,
Research and Innovation SERI

UK Research
and Innovation

Cur chuige comhtháite:

Trí éagsúlachtaí níos frithsheasmhachaí a chomhcheangal le cleachtais chultúrtha, monatóireacht i bhfíor-am, tacaíocht chinnidh agus idirghabhálacha bheacht, réitíonn an creat IPM/ICM córasanna traidisiúnta agus orgánacha araon. Tá an cur chuige comhtháite seo in oiriúint do spriocanna an polasaí [Farm to Fork](#) maidir le laghdú lotnaidicídí oiriúnaithe do dhaonraí pataigin atá ag éirí níos casta, agus cosnaíonn sé toraí, cáilíocht tubairí agus inbhuanaitheacht chomhshaoil — soláthraíonn sé réiteach frithsheasmhach agus réamhghníomhach ar na dúshláin a ghintear ag aicíd dhubh déanach.

Buntaistí:

- **Úsáid laghdaithe lotnaidicídí:**

Islítear úsáid fungicídí agus coinníonn sé rialú éifeachtach ar dúchan déanach, ag tacú le spriocanna laghdaithe an AE.

- **Rialú galar inbhuanaithe:**

Laghdaítear brú roghnúcháin ar *Phytophthora infestans*, ag moilliú forbairt frithsheasmhachta agus nimhneachta.

- **Táirgeadh agus cáilíocht tubairí fheabhsaithe:**

Cosnaíonn sé duilleoga agus tiúbair, ag laghdú caillteanas táirgeachta agus lochtanna i gcórais tháirgthe.

- **Córas Frithsheasmhach níos fear:**

Comhtháthaíonn sé frithsheasmhacht, cleachtais chultúrtha, monatóireacht agus idirghabhálacha dírithe chun aghaidh a thabhairt ar dhaonraí pataigin atá ag athrú.

- **Costais ionchuir agus spleáchas níos ísle:**

Laghdaítear costais cheimiceacha trí amanna úsáid cóireála a bharrfheabhsú agus spleáchas ar roghanna fungicídí teoranta a laghdú.

- **Buntáistí comhshaoil agus sóisialta:**

Laghdaítear rioscaí truailithe, tacaítear le bithéagsúlacht agus feabhsaítear glacadh an phobail.

- **Infheidhmiúlacht leathan:**

Oiriúnach don fheirmeoireacht íseal-ionchur agus córais orgánacha, thar cur chuige atá bunaithe ar shláintíocht amháin.

Moltaí praiticiúla:

1. Uainíocht agus sláintíocht

Bain úsáid as uainíocht éagsúil, bain prátaí deonacha, bainistigh carnanna dramhaíola agus scrios plandaí ionfhabhtaithe chun foinsí inoculum a laghdú.

2. Síolta ardchaighdeáin agus éagsúlachtaí saothróga

Plandaigh síolta deimhnithe agus roghnaigh éagsúlachtaí le iliomad géinte friotaíochta iontu chun riosca galair agus riachtanais ionchuir a ísliú.

3. Bainistíocht sláinteachais an ithreach agus na réimsí

Déan iarracht marthanas tiúbair ionfhabhtaithe a chosc agus iompar oóspóraí idir shéasúir a íoslaghdú.

4. Monatóireacht agus córais tacaíochta cinntí

Úsáid réamhaisnéise bunaithe ar an aimsir agus uirlisí riosca chun amanna idirghabhála a bharrfheabhsú.

5. Rialú comhtháite, dírithe

Úsáid cóireálacha ceimiceacha nó bitheolaíocha laistigh de chreat IPM/ICM ach amháin nuair is gá.

Tabhair cuairt ar shuíomh gréasáin [IPMorama](#)

Le haghaidh tuilleadh achoimre cleachtais, féach ar an [Insights Corner](#)

